

ข้อมูลท้องถิ่น



การประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข้าเสื่อม



อารยา มุกดาหาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารบริการสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี



THE APPLICATION OF DIALOGUE IN CARING FOR ELDERLY
PERSONS WITH OSTEOARTHRITIS OF THE KNEE

เลขหมู่	ท.ค.ว. RA ๒๖๕๓	๒๕๖๐
เลขทะเบียน	ม. ๕๘๙	
วัน/เดือน/ปี	๑๘ ก.ค. ๒๕๖๑	

ARAYA MUKDAHARN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
MAJOR IN HEALTH SERVICE MANAGEMENT
FACULTY OF PHARMACEUTICAL SCIENCES
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารบริการสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์

เรื่อง การประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข้าเสื่อม

ผู้วิจัย นางอารยา มุกดาหาร

คณะกรรมการสอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา ภัทรเบญจพล	ประธานกรรมการ
ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล	กรรมการ
ดร.สุวารี เจริญมุขยันท	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ มุลสาร	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินันท์ ประสิทธิ์ภูริปรีชา)
คณบดีคณะเภสัชศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อริยาภรณ์ พงษ์รัตน์)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีการศึกษา 2560

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ร่วมดำเนินการตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา ภัทรเบญจพล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัมมนา มูลสาร และ ดร.ภ.สุวารี เจริญมุขยรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ทอง วีระแสงพงษ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย ที่ได้ให้โอกาส ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณนักกายภาพบำบัดและเจ้าหน้าที่งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา งานวิจัย สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ให้กำลังใจ และขอขอบพระคุณสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ที่ได้ให้ความรู้ และประสบการณ์อันมีค่าในการศึกษา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สามิที่ให้กำลังใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาที่ดี คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ขอมอบแต่ผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการส่งเสริมความสำเร็จ ทั้งที่ได้กล่าวนามถึงและมีได้กล่าวนามถึงทุกท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

อารยา มุกดาหาร

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

เรื่อง : การประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม
 ผู้วิจัย : อารยา มุกดาหาร
 ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขาวิชา : การบริหารบริการสุขภาพ
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล
 คำสำคัญ : ข้อเข่าเสื่อม, ผู้สูงอายุ, สุนทรียสนทนา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อศึกษารูปแบบการดูแลตนเองในการอยู่ร่วมกับภาวะของโรค และผลของการประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม โดยการสัมภาษณ์ และกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมถูกจัดขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อมได้ร่วมพูดคุย แบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ของตนเอง และผู้อื่น โดยอาศัยการฟัง นิ่ง คิด และตกผลึก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากผู้มีระดับความรุนแรง เริ่มมีอาการถึงระดับปานกลาง ในผู้สูงอายุ ตำบลกำแพง อำเภอกุฑมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ในวันที่ 28-30 มิถุนายน 2560 เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสังเกต แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และขั้นตอน Colaizzi เปรียบเทียบความแตกต่างผลการประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม ก่อน และหลังโดยใช้สถิติ wilcoxon sign rank test

จากการประยุกต์ใช้สุนทรียสนทนาในการดูแลผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม พบว่า

1) กิจกรรมกลุ่มทำให้ผู้เข้าร่วมมีศักยภาพในการดูแลตนเองมากขึ้น อันเกิดจากการเห็นความทุกข์ของผู้อื่น เข้าใจ และยอมรับ ว่าโรคเกิดจากความเสื่อม และมีกำลังใจมากขึ้น รู้ว่าต้องเรียนรู้ และทำอย่างไร (active) เพื่อให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างเหมาะสม เป็นการแสวงหาแนวทางดูแลตนเองในส่วนของสามัญชน (popular sector of health care) ที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและยั่งยืน เข้ากับสังคมสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยลดการพึ่งพาในสาขาวิชาชีพ (professional sector of health care) ซึ่งเป็นรูปแบบบริการที่รอรับ (passive) หรือมีส่วนร่วมน้อย อีกทั้งไม่เพียงพอ และมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการ

2) จากการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดทางสุขภาพ พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย Knee and Osteoarthritis Outcome Score (KOOS) ใน 5 ข้อย่อย คือด้านอาการปวด ด้านอาการอื่น ๆ เช่น อาการบวม การฝืดขัดของข้อเข่า ด้านการทำกิจวัตรประจำวัน ด้านการออกกำลังกาย และ

นันทนาการ และด้านคุณภาพชีวิต พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลง คือมีอาการปวดลดลง หรือการใช้งานข้อเข่าดีขึ้นในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า Wilcoxon sign rank test ($p < .05$)